

HOGERHUIS — ARENA VOOR PROGRESSIEVE ACTIES

Versterkte minderheid voor euthanasie

Londen, april

door onze correspondent
mr. C. J. van Sluys

EUTHANASIE is opnieuw onderwerp van debat geweest in het Hogerhuis en opnieuw is een initiatiefvoorstel om de mogelijkheid van de vrijwillige genadedood te legaliseren, verworpen. Zestig „Peers“ volgden het voorbeeld van de liberale lord Amulree, zelf een medicus, door zich in een vrije stemming tegen te verklaren. Tot verrassing van menigen waren er echter veertig voorstanders, onder wie drie vooraanstaande liberale Peers (Beaumont, Foot en Wade) en ook enige conservatieven. Sprekende voor de regering had de vrouwelijke onderminister van het departement voor volksgezondheid en sociale zaken, barones Serota, aangekondigd dat de regering de maatregel niet zou steunen — wat in feite betekende dat het debat niet meer dan academische betekenis kon hebben. Nochtans stemden zelfs de zgn. leader van de lords: de lord geheimzegelbewaarder Shackleton en twee onderministers met de socialistische voorstanders mee. In religieuze kringen voorziet men daarom dat het onderwerp over 15 of 20 jaar opnieuw ter sprake zal worden gebracht. In 1936 diende wijlen lord Pansosby voor het eerst een dergelijk initiatiefvoorstel bij het Hogerhuis in en in 1950 ondernam lord Chorley een soort van opiniepeiling door een motie in te dienen. In beide gevallen was een meerderheid tegen, maar de minderheid was niet zo groot als ditmaal.

BEZONDER langdurig (zes uren) zijn verleden week door de Peers de argumenten voor en tegen het initiatiefvoorstel besproken. Het was afkomstig van de socialistische lord Raglan. Ofschoon begripelijkereis niet vrij van smet, stond het debat weer op dat hoge peil dat de lords nog steeds van de commons kan onderscheiden. Het was te voorzien dat van religieuze zijde principiële verwerping zou worden bevestigd. Wat echter de

doorslag heeft gegeven is de kritiek geweest van medische zijde. Vooral de hoogaangschreven chirurg Lord Brock maakte diepe indruk door eerst zakelijk de tekst van het wetsontwerp af te lezen en te ontleiden als voor de medische wereld onaanvaardbaar te noemen.

Ook barones Serota, voor de regering, zette uiteen dat de voorgestelde definitie van vrijwillige euthanasie op onoverkomelijke moeilijkheden van vestabe-

ling stuitte. Zij twijfelde er bezwaar aan of er ooit voldoende medici te vinden zouden zijn voor de ziekenhuizen waar, volgens het initiatiefvoorstel, de genadedood zou moeten worden voltrokken. Lord Raglan stelde in zijn ontwerp voor dat personen een verklaring kunnen tekenen, dat zij onder specifieke omstandigheden wensen een genadedood te ondergaan. Hun eerste verklaring geldt voor drie jaren. Bij latere bevestiging ervan geldt de verklaring voor de rest van het leven.

De behandelende huisarts moet uitmaken of een of meer van genoemde specifieke omstandigheden bestaan, doch de euthanasie zelf moet in ziekenhuizen worden verricht die daarvoor volgens wetbepaling medici in dienst hebben. Deze medici moeten vrij-

EMOTIES

TYPIEELIJKE sprekers in het Hogerhuis, zoals was te verwachten, tragische voorbeelden aan van gevallen waarin een pijnloze, zachte dood niet anders dan een verlossing kon worden genoemd. Een arts met grote ervaring wees erop, dat bij de meerderheid van lijders hun wens „maar liever dood te zijn“ niet de diepste wens was; zij zou-

den er de voorkeur aan geven juist behulp van de medische wetenschap te herstellen en alle inspanning moest worden gericht op verwezenlijking van die hoop.

Alle tegenstanders zeiden dat de verhouding tussen dollet en pation in geval van mogelijkheid van euthanasie ongetwijfeld zou worden ondermijnd.

Aan het eind van het debat herhaalde Lord Raglan dat de gestelde te en sociale instelling in Engeland tegenover zelfmoord was veranderd. Zelfmoord werd niet meer als een delict beschouwd en poging tot zelfmoord niet meer, zoals nog kort geleden, strafrechtelijk vervolgd. Hij bestreed dat zijn wetsvoorstel in de grond zelfmoord bij voornemen betekende, en dat, indien eenmaal vrijwillige euthanasie bij wet zou zijn toegestaan, verplichte euthanasie de volgende stap zou worden. Hij verklaarde zich bereid de tekst van zijn initiatiefvoorstel te laten herzien door een studiegemiddelde van het huis om tegemoet te komen aan de bezwaren van het die niet tegen vrijwillige euthanasie waren, doch zijn tekst niet konden aanvaarden. De stemming in het huis was toen echter al zo emotioneel geladen dat ook die uitweg werd versperd.

NIEUWE MOED

HET initiatief in het Hogerhuis heeft de leiders van de campagne voor euthanasie echter nieuwe moed gegeven om door te gaan met hun actie. Het zal ook andere groepen, die een of andere doelstelling bepleiten, welke weliswaar bij een deel van de publieke opinie ingang heeft gevonden, doch in kringen van de wetgevende vergaderingen in

Westminster geen of weinig aanhang vinden, aansporen zich met hun pressie te concentreren op leden van het Hogerhuis. Voorbeelden van deze bewegingen zijn die voor vermindering van de bestaande beperkingen betreffende de Engelse zondag, verruiming van het aantal uren dat pubs open mogen zijn, scheiding van kerk en staat, herziening van de voorwaarden voor echtscheiding, verwezenlijking van sociale en economische rechtvaardigheid van mannen en vrouwen, enz.

Het feit dat in de afgelopen jaren het Hogerhuis enige malen het initiatief heeft genomen voor de introductie van progressieve wetsontwerpen — met succes wat betreft de nieuwe verbruiks wetten op abortus en homofilie — heeft de publieke aandacht gericht op deze sinds kort wijder openstaande weg om in het wetgevend orgaan van Westminster door te dringen. De verklaring is dat het Hogerhuis met besluiten wil aantonen reden van voortbestaan te hebben.

Achter de schermen wordt nog steeds een stille maar daarom niet minder vinnige strijd gestreden over de toekomstige rol, vorm en bevoegdheid van de vergadering van de Lords. Optimistische verwachtingen, dat plannen, die in overleg tussen de drie politieke partijen waren ontworpen, na de officiële aankondiging van een hervorming van het Hogerhuis in de troonrede vorig jaar, vrij vlot door de parlementaire machine zouden draaien, zijn teleurgesteld. Zowel de leden, die het Hogerhuis in feite willen afschaffen, als ongenen voor wie de voorgestelde bevoegdheden voor het Nieuwe Hogerhuis te ver of niet ver genoeg gaan, voeren een verbitterde en slingerende guerrilla.

HOGERHUIS — ARENA VOOR PROGRESSIEVE ACTIES

Versterkte minderheid voor euthanasie

door onze correspondent mr. C. J. van Sluys

Londen, april 1969

EUTHANASIE is opnieuw onderwerp van debat geweest in het Hogerhuis en opnieuw is een initiatief wetsontwerp om de mogelijkheid van de vrijwillige genadedood te legaliseren, verworpen. Zestig „Peers“ volgden het voorbeeld van de liberale lord Amulree, zelf een medicus, door zich in een vrije stemming tegen te verklaren. Tot verrassing van menigen waren er echter veertig voorstanders, onder wie drie vooraanstaande liberale Peers (Beaumont, Foot en Wade) en ook enige conservatieven. Sprekende voor de regering had de vrouwelijke onderminister van het departement voor volksgezondheid en sociale zaken, barones Serota, aangekondigd dat de regering de maatregel niet zou steunen — wat in feite betekende dat het debat niet meer dan academische betekenis kon hebben. Nochtans stemden zelfs de zgn. leader van de lords: de lord geheimzegelbewaarder Shackleton en twee onderministers met de socialistische voorstanders mee. In religieuze kringen voorziet men daarom dat het onderwerp over 15 of 20 jaar opnieuw ter sprake zal worden gebracht.

In 1936 diende wijlen lord Ponsonby voor hét eerst een dergelijk initiatiefwetsontwerp bij het Hogerhuis in en in 1950 ondernam lord Chorley een soort van opiniepeiling door een motie in te dienen. In beide gevallen was een meerderheid tegen, maar de minderheid was niet zo groot als ditmaal.

Bijzonder langdurig (zes uren) zijn verleden week door de Peers de argumenten voor en tegen het initiatiefvoorstel besproken. Het was afkomstig van de socialistische lord Raglan. Ofschoon begrijpelijkerwijs niet vrij van emotie, stond het debat weer op dat hoge peil dat de lords nog steeds van de commons kan onderscheiden. Het was te voorzien dat van religieuze zijde principiële verwerping zou worden bepleit. Wat echter de doorslag heeft gegeven is de kritiek geweest van medische zijde. Vooral de hoogaangeschreven chirurg Lord Broek maakte diepe indruk door zowel zakelijk de tekst van het wetsontwerp afkeurend te ontleden als voor de medische wereld onaanvaardbaar te noemen.

Ook barones Serota, voor de regering, zette uiteen dat de voorgestelde definitie van *vrijwillige euthanasie* op onoverkomelijke moeilijkheden van wetsbepaling stuitte. Zij twijfelde er bovendien aan of er ooit voldoende medici te vinden zouden zijn voor de ziekenhuizen waar, volgens het initiatiefvoorstel, de genadedood zou moeten worden voltrokken. Lord Raglan stelt in zijn ontwerp voor dat personen een verklaring kunnen tekenen, dat zij onder specifieke omstandigheden wensen een genadedood te ondergaan. Hun eerste verklaring geldt voor drie jaren. Bij latere bevestiging ervan geldt de verklaring voor de rest van het leven. De behandelende huisarts moet uitmaken of een of meer van genoemde specifieke omstandigheden bestaan, doch de euthanasie zelf moet in ziekenhuizen worden verricht die daarvoor volgens wetsbepaling medici in dienst hebben.

EMOTIES

Ettelijke sprekers in het debat haalden, zoals was te verwachten, tragische voorbeelden aan van gevallen waarin een pijnloze, zachte dood niet anders dan een verlossing kon worden genoemd. Een arts met grote ervaring wees erop, dat bij de meerderheid van lijdens hun wens „maar liever dood te zijn" niet de diepste wens was: zij zouden er de voorkeur aan geven met behulp van de moderne medische wetenschap te herstellen en alle inspanning moest worden gericht op verwezenlijking van die hoop. Alle tegenstanders zeiden dat de verhouding tussen dokter en patiënt in geval van mogelijkheid van euthanasie ongetwijfeld zou worden ondermijnd.

Aan het eind van het debat herhaalde Lord Raglan dat de geestelijke en sociale instelling in Engeland tegenover zelfmoord was veranderd. Zelfmoord werd niet meer als een delict beschouwd en poging tot zelfmoord niet meer, zoals nog kort geleden, strafrechtelijk vervolgd. Hij bestreed dat zijn wetsvoorstel in de grond zelfmoord bij volmacht betekende, en dat, indien eenmaal *vrijwillige euthanasie* bij wet zou zijn toegestaan, verplichte euthanasie de volgende stap zou worden. Hij verklaarde zich bereid de tekst van zijn initiatiefvoorstel te laten herzien door een studiegroep van het huis om tegemoet te komen aan de bezwaren van het die niet tegen *vrijwillige euthanasie* waren, doch zijn tekst niet konden aanvaarden. De stemming in het huis was toen echter al zo emotioneel geladen dat ook die uitweg werd versperd.

NIEUWE MOED

Het initiatief in het Hogerhuis heeft de leiders van de campagne voor euthanasie echter nieuwe moed gegeven om door te gaan met hun actie. Het zal ook andere groepen, die een of andere doelstelling bepleiten, welke weliswaar bij een deel van de publieke opinie ingang heeft gevonden, doch in kringen van de wetgevende vergaderingen in Westminster geen of weinig aanhang vinden, aansporen zich met hun pressie te concentreren op leden van het Hogerhuis. Voorbeelden van deze bewegingen zijn die voor vermindering van de bestaande beperkingen betreffende de Engelse zondag, verruiming van het aantal uren dat pubs open mogen zijn, scheiding van kerk en staat, herziening van de voorwaarden voor echtscheiding, verwezenlijking van sociale en economische rechtsgelijkheid van mannen en vrouwen, enz.

Het feit dat in de afgelopen jaren het Hogerhuis enige malen het Initiatief heeft genomen voor de introductie van progressieve wetsontwerpen — met succes wat betreft de nieuwe verruimde wetten

op abortus en homofilie — heeft de publieke aandacht gericht op deze sinds kort wijder opengestelde weg om in het wetgevend orgaan van Westminster door te dringen. De verklaring is dat het Hogerhuis met bewijzen wil aantonen reden van voortbestaan te hebben.

Achter de schermen wordt nog steeds een stille maar daarom niet minder vinnige strijd gestreden over de toekomstige rol, vorm en bevoegdheid van de vergadering van de Lords. Optimistische verwachtingen, dat plannen, die in overleg tussen de drie politieke partijen waren ontworpen, na de officiële aankondiging van een hervorming van het Hogerhuis in de troonrede vorig jaar, vrij vlot door de parlementaire machine zouden draaien, zijn teleurgesteld. Zowel de degenen, die het Hogerhuis in feite willen afschaffen, als degenen voor wie de voorgestelde bevoegdheden voor het Nieuwe Hogerhuis te ver of niet ver genoeg gaan, voeren een verbitterde en slepende guerrilla.